

Doświadczenia krakowskie i warszawskie w ochronie niematerialnego dziedzictwa kulturowego miasta

Moderacja:

Agnieszka Wyrwał – radna m.st. Warszawy i przewodnicząca Komisji Kultury i Promocji Rady m.st. Warszawy. Jest także członkinią Komisji Polityki Społecznej i Rodziny oraz Komisji Budżetu i Finansów. Aktywnie włącza się w kształtowanie polityki miejskiej, szczególnie w obszarze kultury.

Uczestnicy:

Katarzyna Piotrowska – doktora nauk technicznych w zakresie architektury i urbanistyki w dyscyplinie architektura krajobrazu. Karierę zawodową rozpoczęła w 1999 roku w Ośrodku Ochrony Zabytkowego Krajobrazu w Warszawie, a kontynuowała ją w Narodowym Instytucie Dziedzictwa. Odpowiadała za wdrażanie konwencji UNESCO w sprawie ochrony światowego dziedzictwa, kierując Centrum Światowego Dziedzictwa w latach 2015–2020, a także reprezentując Polskę w międzyrządowym Komitecie Światowego Dziedzictwa. Jako kierownik Działu Strategii Zarządzania Dziedzictwem nadzorowała również wdrażanie przez Instytut Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Obecnie w Urzędzie Miasta Krakowa pełni funkcję zastępcy dyrektora Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Hanna Schreiber – doktor habilitowana, adiunktka na Wydziale Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego. Współautorka ekspertyz wdrażających konwencję UNESCO z 2003 roku w Polsce dla Narodowego Instytutu Dziedzictwa oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2011, 2012); członkini i wiceprzewodnicząca Rady ds. Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego przy MKiDN oraz przewodnicząca Grupy Roboczej ds. Prawnych i Strategii Ochrony Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego tejże rady (2013–2018). Współautorka i główna koordynatorka prac nad wnioskiem o wpisanie szopkarstwa krakowskiego na listę reprezentatywną niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości UNESCO (2018) na zlecenie MKiDN. Globalna facylitatorka UNESCO ds. konwencji z 2003 roku. Przewodnicząca Zespołu ds. niematerialnego dziedzictwa kulturowego Warszawy powołanego przy Prezydencie m.st. Warszawy (od 2020 roku). Więcej: hannaschreiber.com.

Andrzej Iwo Szoka – doktor, kustosz i kierownik Centrum Interpretacji Niematerialnego Dziedzictwa Krakowa w Muzeum Krakowa. Od 13 lat związany z muzealnictwem. Koordynator i uczestnik projektów związanych z ochroną, dokumentacją i popularyzacją niematerialnego dziedzictwa kulturowego Krakowa. Członek zespołu odpowiedzialnego za przygotowanie wniosku o wpis szopkarstwa krakowskiego na listę reprezentatywną niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości UNESCO (2018). Koordynator prac nad wnioskiem o wpis Pochodu Lajkonika na listę krajową niematerialnego dziedzictwa kulturowego (2014). Kurator wystaw muzealnych prezentujących niematerialne dziedzictwa kulturowe Krakowa. Opiekun kolekcji szopek krakowskich i folkloru w Muzeum Krakowa. Autor publikacji z zakresu dziejów i tradycji Krakowa oraz ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

Osoby wspierające pracę przy tematycznym stoliku samorządowym:

Monika Czerska – naczelniczka Wydziału Rozwoju Kultury, zajmuje się nadzorem nad ogólnowarszawskimi projektami kulturalnymi z obszaru rozwoju czytelnictwa, ochrony dziedzictwa kulturowego oraz rozwoju twórczości artystycznej, realizacją projektów zagranicznych, a także koordynacją prac związanych z wdrażaniem programów wykonawczych do strategii rozwoju m.st. Warszawy do 2030 roku. Członkini rady

programowej Stacja Muzeum. Ukończyła Państwową Szkołę Baletową im. Romana Turczynowicza w Łodzi, uzyskując dyplom tancerki scenicznej. Magistra zarządzania, absolwentka Centrum Kształcenia Podyplomowego Akademii Leona Koźmińskiego w zakresie zarządzania w administracji publicznej. Kilkuletnia pracowniczka Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, specjalistka ds. programów wspólnotowych Unii Europejskiej. Odpowiadała m.in. za współpracę z Komisją Europejską, Education, Audiovisual and Culture Executive Agency w Brukseli i Punktami Kontaktowymi ds. Kultury w Europie w zakresie programów wspólnotowych Kultura (2007–2013) i Europa dla Obywateli. Od 2008 roku związana z Biurem Kultury Urzędu m.st. Warszawy, gdzie m.in. była zaangażowana w prace Zespołu ds. przygotowań obchodów związanych z Rokiem Chopina 2010.

Michał Krasucki – historyk sztuki, społecznik, od 2016 roku Stołeczny Konserwator Zabytków, pełnomocnik Prezydenta m.st. Warszawy ds. UNESCO, varsavianista i autor publikacji o architekturze Warszawy, m.in. *Warszawskie dziedzictwo postindustrialne* i *ŻOL. Ilustrowany atlas architektury Żoliborza*. W ramach codziennej pracy dotyka problematyki ochrony zabytków i dziedzictwa niematerialnego. Jest przewodniczącym miejskiego Zespołu ds. Historycznych Pracowni Artystycznych, który zajmuje się ochroną spuścizny artystycznej i przestrzeni twórczych pozostałych po warszawskich twórcach. Członek Zespołu ds. niematerialnego dziedzictwa kulturowego Warszawy powołanego przez prezydenta m.st. Warszawy przy Biurze Kultury m.st. Warszawy w lutym 2020 roku. Prowadzi także prace Zespołu ds. upamiętnień i pomników przy Prezydencie m.st. Warszawy.

Osoby wspierające pracę przy tematycznym stoliku muzealnym:

Katarzyna Kuzko-Zwierz – etnologka, kierowniczką Muzeum Warszawskiej Pragi, oddziału Muzeum Warszawy. Współtwórczyni realizowanego w tej placówce projektu Archiwum Historii Mówionej w Muzeum Warszawskiej Pragi. Autorka artykułów opartych na wspomnieniach i relacjach świadków historii, m.in. *W budowie, czyli jak powstawał „praski MDM”*; *Wspomnienie o żydowskich sąsiadach. Z Archiwum Historii Mówionej Muzeum Warszawskiej Pragi*, a także rozdziałów w monografiach poświęconych warszawskim pisarzom – Leopoldowi Tyrmandowi (*Fenomen warszawskich „ciuchów”*, w: *Ceglane ciało, gorący oddech*, 2015) i Mironowi Białoszewskiemu (*Warstwy czasu, warstwy miasta. Białoszewskiego latanie na Grochów*, w: *Tętno pod tynkiem*, 2013).

Agnieszka Pindera – niedawno dołączyła do zespołu Muzeum Warszawy, by zajmować się dziedzictwem niematerialnym stolicy. Poprzednio kierowniczką Centrum Muzeologicznego w Muzeum Sztuki w Łodzi (2016–2023) oraz współkuratorką programu rezydencji artystycznych w Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN w Warszawie (2014–2016). Kulturoznawczyni i doktorantka w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Warszawskiego. Interesuje się polityką kulturalną, historią i organizacją muzeów. Współredaktorka książki *Proszę mówić dalej. Historia Społeczna Muzeum Sztuki w Łodzi* (2022) oraz tomu pokonferencyjnego *O naukowości muzeów* (2022). Autorka biografii Józefa Patkowskiego, założyciela Studia Eksperymentalnego Polskiego Radia w Warszawie, ośrodka powstałego w 1957 roku w celu stymulowania interdyscyplinarnej twórczości eksperymentalnej (*Patkowski. Ambasador muzyki z Marsa*).

Osoby wspierające pracę przy tematycznym stoliku społecznościowym:

Ewa Klekot – antropolożka, tłumaczka, kuratorka. Adiunktka w Instytucie Projektowania Uniwersytetu SWPS; wykłada w School of Form i na Uniwersytecie Warszawskim. Interesuje się interdyscyplinarnym łączeniem humanistyki i nauk społecznych z projektowaniem i działaniami artystycznymi, zarówno w badaniach, jak i edukacji. Absolwentka archeologii i etnologii, doktor nauk o sztuce. Aktualny obszar badań to antropologia wytwarzania oraz związane z nią poznanie i wiedza: umiejętności, wiedza ciała, materiały i procesy; tradycje

wytwarzania a dziedzictwo niematerialne. Zajmuje się też antropologiczną refleksją nad sztuką, zwłaszcza społecznym konstruowaniem sztuki ludowej i prymitywnej, a także materialnością i wartościowaniem rzeczy uznawanych za dizajn, sztukę, zabytek, eksponat muzealny. Członkini Zespołu ds. niematerialnego dziedzictwa kulturowego Warszawy powołanego przez Prezydenta m.st. Warszawy przy Biurze Kultury m.st. Warszawy w lutym 2020 roku.

Marta Żakowska – antropolożka miejska, wykładowczyni Uniwersytetu SWPS i Instytutu Badań Przestrzeni Publicznej ASP w Warszawie, kierowniczką Laboratorium Miasta Muzeum Warszawy, współzałożycielka „Magazynu Miasta” i jego redaktorka naczelna w latach 2011–2022. Autorka książki *Autoholizm. Jak odstawić samochód w polskim mieście* wydanej w 2023 roku przez Wydawnictwo Krytyki Politycznej.

Osoby wspierające pracę przy tematycznym stoliku edukacyjnym:

Magdalena Klepczarek – pedagogożka, edukatorka, członkini kolektywu Kultura dla Klimatu, wieloletnia pracowniczka samorządowa, obecnie naczelniczka Wydziału Instytucji Kultury m.st. Warszawy w Biurze Kultury. W pracy zawodowej jej głównym polem zainteresowania jest edukacja kulturalna, eksplorowanie instytucjonalnego obszaru kultury jako laboratorium zmiany społecznej, nawiązywanie współpracy z instytucjami kultury w ramach realizowania wspólnej strategii miasta.

Jacek Leociak – profesor doktor habilitowany, kierownik Zakładu Badań nad Literaturą Zagłady w Instytucie Badań Literackich PAN, członek Pracowni Poetyki Teoretycznej i Semiotyki Kultury IBL PAN, członek-założyciel Centrum Badań nad Zagładą Żydów przy IFiS PAN, redaktor rocznika „Zagłada Żydów. Studia i Materiały”. Razem z Barbarą Engelking przygotował koncepcję galerii Zagłada w Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN. Pomysłodawca i współautor scenariusza wystawy czasowej *Tu Muranów* w Muzeum POLIN (czerwiec 2020 – marzec 2021). Opublikował: *Tekst wobec Zagłady. O relacjach z getta warszawskiego* (1997, przekład angielski 2004, II wyd. 2016, przekład niemiecki 2018), *Getto warszawskie. Przewodnik po nieistniejącym mieście* (wspólnie z Barbarą Engelking, 2001, przekład angielski 2009, II wyd. rozszerzone i poprawione 2013), *Doświadczenia graniczne. Studia o dwudziestowiecznych formach reprezentacji* (2009, przekład angielski 2018), *Ratowanie. Opowieści Polaków i Żydów* (2010; II wyd. 2018), *Spojrzenia na Warszawskie getto* (2011), *Biografie ulic. O żydowskich ulicach Warszawy: od narodzin po Zagładę* (2017), *Młyny boże. Zapiski o Kościele i Zagładzie* (2018, II wyd. 2021), *Wieczne strapienie. O kłamstwie, historii i Kościele* (2020), *Warszawski trójkąt Zagłady* (wspólnie z Zofią Waślicką-Żmijewską i Arturem Żmijewskim, 2020). Opracował (razem z Martą Janczewską) i wstępem opatrzył *Archiwum Ringelbluma. Antologię*, Wrocław 2019, z serii „Biblioteka Narodowa”. Członek Zespołu ds. niematerialnego dziedzictwa kulturowego Warszawy powołanego przez Prezydenta m.st. Warszawy przy Biurze Kultury m.st. Warszawy w lutym 2020 roku.